

A. Skorochoodov, plukovník v záloze:

Jak nás "připravovali na válku" s Berijou.

Pro gardový protiletadlový dělostřelecký pluk, jenž pobýval v podmoskevském sídle, dan 20.června 1953 šel, tak řečeno, podle stanoveného pořádku. Já jako zástupce velitele pluku, jenž byl na dovolené, jsem sestavoval plán štábních cvičení na příští měsíc. Siréna ohlásila oběd. Baterie se podle pořádku střídaly u oběda. Šel jsem si zakousnout i já. Jen jsem snědl talíř boršče, zazvonil telefon vnitřního vedení. Beru telefon a za minutku se v něm ozývá známý hlas náčelníka štábu dělostřelectva okruhu podplukovníka Griba:

- Okamžitě vypravte automobil s 30 automatčičky a třemi důstojníky. Všem vydat bojovou munici. Za dvě hodiny budete u štábu okruhu. O výjezdě hlase!

Vzápětí nový rozkaz - vyšlete ještě jeden automobil s 30 automatčičky. Následoval další - vyšlete baterie na bojové pozice, postupovat podle plánu bojového nebezpečí! Vytí sirény přivedlo do stavu pohotovosti celou vojenskou sestavu. Nikdo zatím nehlasí žádné objevení vzdušných cílů. Vojáci vytahují z parku těžká děla. - Kolonu povedu sám, vy zůstanete zde! říkám svému zástupci.

Na cestě vedle nás urychleně projíždí vedoucí tank. "Třicetčtyřka" ohromnou rychlostí jede směrem na Moskvu, z výfuku mu vylétá černý dým, dělo i kulomet má připraven ke střelbě, v otevřené kabině je vidět postavu tankisty v černé kombinéze. Za ním se pohybuje váliká kolona tanků. Vydává úžasný řev motorů, mocný čoud a zápach spáleniny. Nezačla snad válka?

Nakonec naše stroje vyjíždějí na silnici. Silnice vede kolem dače, skryté za vysokým plotem s ostnatým drátem v několika řadách. Je dvouposchoďová, vrata jsou zavřeny, ale cítíš že tam za nimi tě stále někdo sleduje. Asi před rokem nám velitel divize zakázal jezdit kolem této tajemné dače. Nyní jsem však posuzoval události jako mimořádné a proto jsem vedl kolonu kolem dače. Neočekávaně se v naší cestě objevují dva důstojníci. Jeden plukovník v plášti s nárameníky vojsk MVD, druhý - mladičský poručík ve vojenské šepici, rovněž "malinový" s autem na hrudi. Nízký podsaditý plukovník, s opáleným obličejem nám vstupuje do cesty, zvednuv ruku:

- Okamžitě se vraťte do svých kasáren. Jsem zplnomocněn jménem vlády předzat. vojenským útvarům - všechny rozkazy se ruší! A zvedá ruku s příkazem, že dále postupovat nelze, jen přes jeho mrtvolu.

- Já jsem dostal rozkaz od svého velitele, ten budu plnit, dokud ho on sám neodvolá, - křičím já.

- Budete odpovídat za svou svévoli! Plukovník svěřepě běsní - já vás varuju! Okamžitě se vraťte zpátky do kasáren!

Malinové nárameníky a plukovnícké distinkce v těch letech mohly být příčinou velkých nepříjemností, ale já jsem postupoval přísně podle řádu a uvažoval jsem, že jsem v právu: - Z cesty, plukovníku! Já plním rozkaz a vydám rozkaz svým vojákům, aby vás silou odvedli. Krývl jsem na řidiče a auto se rozjelo, plukovník uskočil na stranu, a nenávisťně mi hrozil pěstí.

Baterie přijely na bojovou pozici. V telefonu hlásím, že tři baterie jsou na místě. Slyším - Bateriím vydat plný komplet munice. Otevřít sklady.

Takhle tedy jsme zajímali bojové pozice kolem Moskvy. Trvalo to tři dny.

Teprve 3.července se dovídáme, že všemu příčinou byl Berija. Pozvali ho na presidium ÚV, kam v určenou dobu přišli generál Moskalenko K.S. a první náměstek velitele protivzdušné obrany generál P.F.Batieckýj. Oni se zúčastnili na uvěznění Beriji, nakonec byl odvezen do štábu Moskevského vojenského okruhu a umístěn do bunkru. Beriju zavřeli do nevelké místnosti. Ochrana byla sestavena ze starších důstojníků. Poprvé jsem přišel do štábu okruhu společně s velitelem divize V.P.Šestakovým v říjnu 1953. Vchod do štábu mi čímsi připomínal známou fotografii Smolného z r.1917. Před vchodem byly dva kulomety s nataženými pásy, okolo nich seděli na sedačkách kulometčíci. Ve dveřích další dva automatčičci. Vpravo ve dveřích okénko na propustky a podél něj další ozbrojení vojáci. Jedny dveře se otevřely a z nich vyšel major s autem na hrudi a za ním dva poručíci také ozbrojení. Po důkladné prověrce dokumentů nám vypsali propustku. Pak jsme prošli na dvůr. A velký dvůr obklopený starou architekturou byl celý osvětlen reflektory. Reflektory vysvětlili každý kámen na cestě. Velite mně upozornil na vyvýšenou část - kopeček a já jsem pochopil, že tam zavřeli do nedávna ještě všemohoucího Beriju. Ve všech čtyřech rozích dvoru stály tan-

ky vplné pohotovosti. V každém tankisté v černých uniformách.

Podruhé jsem byl na štábu asi za 14 dní. V ochraně se nic nezměnilo. Tak jak dříve bylo velmi neklidně... Za delší čas potom mi plukovník Zinkin, bývalý náčelník ochrany vyprávěl:

- Odporná to byla práce, opravdu, za všechny roky služby jsem se necítil tak ošklivě. Takový ohava padl do pastí a vedl si vyjíměčně drze. Stoupl jsem si někdy k okénku. A ta tvář i nadávala i zstrašovala, a představ si, i ženskou si přál! Taková mrzkost!

Proč, řekněme, Chruščov zvednout vojska protivzdušné obrany hlavního města? Vždyť v oddílech jež bezprostředně podléhali Berijovi, nebylo letectva. Přemýšlím - a začínám chápat, že to byl nanejvýš nutný tah. Nelze, přece nepočítat že ve vojskách MVD a Státní bezpečnosti bylo nemálo stoupenců Beriji, kteří chránili ne mechanicky ale z přesvědčení velmi dobře fungující v tu dobu trestní systém. A co kdyby generál Maskalenko, člověk vyjíměčně tvrdý a rozhodný, se přesto nedostal do Kremlu se svými automaticky dříve než se tam dostali Berijovi věrné jednotky? Co by se stalo? Copak by důstojníci i vojáci, generálové a maršálové, ministři i pracující všichni společně a starostlivě se nepodrobili diktátu Beriji, na stranických schůzích by komunisté špinavě odsuzovali antistranické postupování "opozice", vstávali by a aplaudovali by ve jménu nového vůdce?!

V listopadu 1953 přízrak Beriji dal o sobě ještě jednou vědět. Společně se šesti baterijemi pluku jsem byl v táboře, kde jsme měli dělat ostré střelby. Jednou večer mi zavolali ze štábu: "Při jeď jak možno co nejdřív, seznámíš se s jedněma zajímavými dokumenty. Zajel jsme k náčelníkovi štábu. Ten otevřel sejf a vyjmul z něho tenkou knížku, a řekl: Čtete, soudruhu podplukovníku, zjistíte tam mnoho zajímavého. Zamyslel se a dodal: "Ohavností také. Podepište se a veďte si to čtete co hrdlo ráčí."

V prostředku stránky bylo napsáno silně: "Obžalovací spis ve věci Berija".

Nezákonné pronásledování a zastřelení příbuzných Sergo Ordžonikidze a nekořečné špinavé pomluvy zastřeleného maršála státní bezpečnosti. Násilí, narkotiky, podvody, zneužívání vysokého služebního postavení. Mezi jeho oběti - studentky, děvčata, ženy unesené svým mužům, i muži zastřelení kvůli ženám...

Četl jsem to bez přerušení a bez přemýšlení. Nejdříve rychle, potom pomalu, ohromeně, nevěříc svým očím, některá místa čtu dvakrát. Nesměl jsem si nic zapsat. Vyšel jsem z místnosti, odevzdal jsem knížku veselému majorovi a ten na mne mrkl: - No, tak jaký byl Lavrentij Pavlovič?

- Jako bych se vykoupal v pomyjích - odpověděl jsem.

Trásl jsem se v autě po hrbolaté cestě, pil jsem čaj v táborové světnici, převracel jsem se v posteli a nemohl jsem usnout, stále na mne doráželo:

- Ne, nepřiliš hluboko oráš, soudruhu heznámý vyšetřovateli. Na mnohé jsi se nezeptal, či jsi se nechtěl zeptat šéfa státní bezpečnosti. A možná, že jsi se sám polekal, do jakého bahna jsi vkročil?... Samozřejmě, oklamané a znásilněné oběti sexuelním maniakem vyžadují pomstu, ale jsou ony těmi hlavními oběti? Proč jsi se ho nezeptal, soudruhu vyšetřovateli, kam zmizela tisíce a tisíce čestných bolševiků a nestraníků?...

Heretické myšlenky mi šly hlavou, jak se vše rozumně vyvíjí: přišel Ježov, zastřelil Jagodu, přišel Berija - skončili s Ježovem. A nyní přišla řada na Beriju, a znovu je vše zakryto tajemstvím? A copak náš veliký vůdce, tak úplně nic nevěděl? Jak se mohlo stát, aby taková patologická osobnost, kat, chlípny ničema, kterého nelze nazvat člověkem, se mohl dostat na samý vrchol stranické pyramidy, vedle velikého vůdce? Dejme tomu, že Stalin nic nechtěl vědět, ale co ostatní členové Politbyra? Cožpak nic nevěděli? To není možné! A jestli že věděli, proč mlčeli?

Soud nad Berijou byl v tom samém bunkru. Předsedajícím byl maršál I.S.Koněv. Soud netrval dlouho a rozsudek byl proveden v tomtéž bunkru, jeho ostatky byly spaleny. To co já tady vyprávím, není nic zvláště nového. Dnes publicistika dostatečně osvětlila drama minulosti. Přesto si myslím, že svědectví obyčejného řadového účastníka těch strašných, do dnes znepokojujících duší událostí, má i dnes svou cenu.